

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **P. z. M.**, so sídlom v S., zastúpeného JUDr. I. J., advokátom so sídlom v B., proti žalovanej **Slovenskej republike – Ministerstvu pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Dobrovičova č. 12, o zaplatenie **53 309,43 €** (1 606 000 Sk) s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 10 C 184/2005, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. apríla 2010 sp. zn. 3 Co 272/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 22. júna 2009 č.k. 10 C 184/2005-132 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal, aby žalovanej bola uložená povinnosť nahradiť jej do 3 dní škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím bývalého Lesného úradu v Bratislave z 20. októbra 1995 č. L., ktoré bolo neskôr zrušené Ministerstvom pôdohospodárstva Slovenskej republiky z 21. júna 2000 č. 8301/1998-720/530. Žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Zamietnutie žaloby odôvodnil súd prvého stupňa poukazom na výsledky vykonaného dokazovania, ktorými mal preukázané, že žalobca sa neopodstatnene domáha náhrady škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Žalobca totiž v konaní nepreukázal vznik škody, ako aj ďalšie predpoklady vzniku zodpovednosti žalovanej v zmysle uvedeného zákona. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 29. apríla 2010 sp. zn. 3 Co 272/2009 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Dospel k záveru, že súd prvého stupňa v potrebnom rozsahu zistil rozhodujúce skutkové okolnosti a na ich podklade dospel k správnym právnym záverom. Aj podľa právneho názoru odvolacieho súdu žalobca nepreukázal existenciu predpokladov, za splnenia ktorých vzniká zodpovednosť štátu podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Odvolací súd sa na základe odvolacej námietky žalobcu zaoberal aj otázkou, či mu v konaní nebola odňatá možnosť pred súdom konať, a dospel k záveru, že postup súdu prvého stupňa, ktorý vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti žalobcu (jeho právneho zástupcu) sa nepriečil § 101 ods. 2 O.s.p. a nemal za následok odňatie možnosti žalobcu pred súdom konať. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania odôvodnil poukazom na § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie s odôvodnením, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať a že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení. Procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. vyvodzoval z postupu súdov oboch nižších stupňov, ktoré v preskúmvanej veci konali a rozhodli napriek tomu, že neboli splnené podmienky stanovené § 101 ods. 2 O.s.p. Neprítomnosť právneho zástupcu žalobcu na súdnych pojednávaniach bola vždy riadne odôvodnená a vopred preukázaná dokladom o jeho práceneschopnosti. Dôvod jeho neúčasti na pojednávaniach mal znaky závažnosti, nepredvídateľnosti, a preto aj ospravedlniteľnosti. Išlo pritom o dôvod spočívajúci v jeho zlom zdravotnom stave, so zreteľom na ktorý sa objektívne nemohol zúčastniť súdnych pojednávaní. Z uvedených dôvodov žiadal zrušiť dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu (prípadne tiež rozsudok súdu prvého stupňa) a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaná vo vyjadrení poprela nielen existenciu dôvodu zakladajúceho prípustnosť dovolania žalobcu, ale tiež opodstatnenosť tohto jeho opravného prostriedku. Žiadala dovolanie odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal

najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. V zmysle § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Žalobca dovolaním napadol rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky žiadneho z uvedených rozsudkov. Prípustnosť jeho dovolania preto z ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Prípustnosť dovolania žalobcu by v danom prípade prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Dovolací súd so zreteľom na § 242 ods. 1 O.s.p. skúmal, či prípustnosť dovolania nezakladá niektorá z procesných väd taxatívne vymenovaných v tomto ustanovení. Podľa uvedeného ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 O.s.p. nie je právne významné samo tvrdenie

účastníka, že došlo k určitej procesnej vade, ale len zistenie, že k namietanej vade skutočne došlo.

Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

S prihliadnutím na obsah dovolania a vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mali dopustiť súdy oboch nižších stupňov, sa dovolací súd osobitne zameril na otázku, či postupom súdov nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu procesných práv, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok.

Dovolateľ namieta, že postupom súdov nižších stupňov mu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že súdy v rozpore s § 101 ods. 2 O.s.p. vec prejednali a rozhodli v neprítomnosti jeho právneho zástupcu, hoci svoju neúčast' ospravedlnil závažným dôvodom – práceneschopnosťou.

Podľa § 101 ods. 2 veta druhá O.s.p. ak sa riadne predvolaný účastník neustanoví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takéhoto účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy. Toto ustanovenie určuje dve podmienky, ktoré musia byť súčasne splnené, aby súd mohol vec prejednať v neprítomnosti účastníka alebo jeho zástupcu: a/ riadne predvolanie a b/ absencia žiadosti o odročenie pojednávania z dôležitého dôvodu.

V danej veci zo spisu vyplýva, že na každé súdne pojednávanie pred *Okresným súdom Bratislava III* bol žalobca riadne predvolaný prostredníctvom jeho právneho zástupcu (viď doručky pripojené k č.l. 79, 90, 96, 100, 109 spisu). Pokiaľ právny zástupca žalobcu svoju neúčast' ospravedlnil a zároveň požiadal o odročenie pojednávania, súd prvého stupňa mu vždy vyhovel. Dovolací súd poukazuje na takéto odročenie pojednávania pred Okresným súdom Bratislava III nariadeného na 26. január 2009 (viď č.l. 90 spisu), na 12. marec 2009 (viď č.l. 96 spisu), na 9. apríl 2009 (viď č.l. 100 spisu), 30. apríl 2009 (viď č.l. 106 spisu). Aj na pojednávanie, nariadené Okresným súdom Bratislava III na 22. jún 2009 bol právny

zástupca žalobcu riadne a s dostatočným časovým predstihom predvolaný (predvolanie prevzal 25. mája 2009), v tomto prípade ale súdu neospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní ani nepožiadal o jeho odročenie pojednávania. So zreteľom na to boli v prípade tohto pojednávania splnené podmienky v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. Tým, že súd prvého stupňa vec 22. júna 2009 prejednal a rozhodol v neprítomnosti žalobcu (jeho právneho zástupcu), nedošlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Rovnako na pojednávanie, ktoré *Krajský súd v Bratislave* nariadil na 29. apríl 2010, bol právny zástupca žalobcu predvolaný riadne a s primeraným časovým predstihom; z doručenky založenej v spise na č.l. 150 vyplýva, že predvolanie prevzal osobne 15. marca 2010.

Na č.l. 152 spisu je založená fotokópia potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti právneho zástupcu žalobcu vystaveného 23. apríla 2010. V zmysle ustálenej judikatúry súdov je choroba účastníka (právneho zástupcu účastníka) preukázaná lekársky uznanou práceneschopnosťou dôležitým dôvodom v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. Ak účastník konania v takomto prípade požiadal včas o odročenie pojednávania, prejednanie veci v jeho neprítomnosti treba kvalifikovať ako odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 31/1995). Za dôležitý dôvod v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p., pre ktorý sa účastník (zástupca) nemôže zúčastniť pojednávania a žiada o jeho odročenie, treba považovať aj (len) náhle akútne ochorenie účastníka (zástupcu) vyžadujúce lekárske ošetrovanie v deň pojednávania (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 95/2003 publikovaný v časopise *Zo súdnej praxe* pod č. 46/2004).

O tom, ako na súdoch nižších stupňov prebiehali pojednávania, môže dovolací súd usudzovať len zo zápisníc spísaných o súdnych pojednávaniach (viď § 40 O.s.p. a § 52 vyhlášky č. 543/2005 Z.z., o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špeciálny súd a vojenské súdy). Zo zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom, ktoré sa uskutočnilo 29. apríla 2010 (viď č.l. 154 spisu) medziiným vyplýva, že sa dostavila koncipientka advokáta zastupujúceho žalobcu, ktorá ospravedlnila neprítomnosť tohto právneho zástupcu, netlmočila ale jeho žiadosť o odročenie pojednávania. Z uvedenej zápisnice nevyplýva, že odvolací súd nevzal zreteľ na doklad o pracovnej neschopnosti právneho zástupcu žalobcu. Obsah zápisnice svedčí o tom, že odvolací súd považoval pracovnú neschopnosť právneho zástupcu žalobcu za preukázanú. Splnenie procesných

predpokladov pre prejednanie a rozhodnutie veci bez účasti žalobcu a jeho právneho zástupcu (§ 101 ods. 2 O.s.p.) videl odvolací súd nie v tom, že mu doklad o pracovnej neschopnosti právneho zástupcu žalobcu predložila osoba, ktorá súdu nepreukázala, že je splnomocnená konať za právneho zástupcu žalobcu (koncipientka právneho zástupcu žalobcu), ale v tom, že nebola podaná žiadosť o odročenie odvolacieho pojednávania.

Prax súdov sa ustálila na názore, že ak právny zástupca účastníka zaslal súdu lekárske potvrdenie o svojom ošetrovaní (o svojej pracovnej neschopnosti), avšak nepožiadaval o odročenie pojednávania a odvolací súd pojednával v jeho neprítomnosti, nedošlo tým k odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (porovnaj tiež R 120/1999). Tento právny názor je plne aplikovateľný aj v prejednávanej veci.

Dovolací súd zdôrazňuje, že právo účastníka, aby jeho vec bola prejednávaná verejne a v jeho prítomnosti, ktoré je zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno chápať tak, že súd nemôže konať a rozhodnúť vo veci bez prítomnosti účastníka, ale tak, že súd je povinný umožniť účastníkovi uplatnenie tohto práva. Ustanovenie § 101 ods. 2 O.s.p. umožňuje vec prejednať v neprítomnosti účastníka, ktorý, i keď bol riadne predvolaný, nedostavil sa na pojednávanie, ani nepožiadaval z dôležitého dôvodu o jeho odročenie. Z tohto predpokladu vychádza aj ustanovenie § 119 O.s.p., v zmysle ktorého pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Pokiaľ preto v danom prípade právny zástupca žalobcu (ani sprostredkovane – koncipientkou prítomnou na odvolacom pojednávaní) nepožiadaval o odročenie pojednávania a odvolací súd za týchto okolností pojednával v jeho neprítomnosti a neprítomnosti žalobcu, nedošlo k porušeniu žiadnych procesných ustanovení ani k odňatiu práva patriaceho žalobcovi ako účastníkovi konania. Postupom, ktorý sa nepriečil Občianskemu súdnemu poriadku, nemohol odvolací súd žalobcovi odňať možnosť konať pred súdom. Žalobcom tvrdený dôvod prípustnosti jeho dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. preto nie je daný.

Zo všetkých uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že v danom prípade je dovolanie žalobcu v zmysle § 238 O.s.p. procesne neprípustné a že prípustnosť jeho dovolania nemožno vyvodiť ani z § 237 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na to dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na

odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní procesne úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovanej náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. októbra 2010

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková